

Vergaderjaar 2011–2012

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

E

NADERE MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 9 februari 2012

1. Inleiding

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de nadere vragen die de leden van de VVD-fractie, ondersteund door de fracties van het CDA, de PVV, de SP en D66, hebben gesteld en de vraag van de leden van de PvdA-fractie, ondersteund door de SP-fractie, om nadere uitleg. Met het wetsvoorstel worden de incassokosten genormeerd waardoor duidelijkheid wordt gegeven over de incassokosten die in rekening mogen worden gebracht.

2. Algemeen

De leden van de fractie van de VVD verzoeken te reageren op het e-mailbericht van de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI) van 18 november 2011 en op de brief van de Vereniging voor Credit Management en het Verbond van Credit Management Bedrijven (VVCMB/VCMB) van 5 september 2011.

De NVI uit in haar e-mailbericht haar zorgen over het wetsvoorstel aan de hand van 7 punten. Deze hebben – terug gebracht tot de kern – betrekking op het minimumbedrag van € 40, de incassotarieven die de overheid hanteert en de kwaliteit van de incassoprocedure.

Deze punten zijn ook eerder naar voren gebracht. Vanzelfsprekend zullen niet alle betrokken partijen hetzelfde denken over de nieuwe incassotarieven. Zoals ik al eerder heb opgemerkt verwacht ik dat voor het minimumbedrag van € 40, alsook voor de overige incassokosten, een gedegen incassotraject kan worden gevolgd. Ik verwacht dan ook niet dat er meer vorderingen in het gerechtelijk traject zullen belanden.

De NVI heeft gesteld dat de overheid haar invorderingskosten kan verdubbelen zodra een verkeersboete niet tijdig wordt betaald. Dit berust op een misverstand. Verkeersboetes worden met 50% verhoogd wanneer niet op tijd wordt betaald. Wanneer voor de tweede keer moet worden aangemaand, wordt het openstaande boetebedrag met 100% verhoogd. Er bestaan daarnaast aparte regels voor de invorderingskosten van

dergelijke verkeersboetes. Zo wordt een bedrag aan invorderingskosten in rekening gebracht op basis van de Regeling vaststelling invorderingskosten. Het bedrag is afhankelijk van de vraag of een deurwaarder moet worden ingeschakeld. De desbetreffende invorderingskosten bedragen € 19,26 respectievelijk € 45,28. De onderhavige regeling ziet echter op de incassokosten bij uit overeenkomst voortvloeiende verbintenissen tot betaling van een geldsom. Voor wat betreft deze geldvorderingen is ook de overheid voor de hoogte van de incassokosten gehouden aan artikel 6:96 BW en de nieuwe regeling.

De NVI bepleit het wettelijk vastleggen van kwaliteitsregels voor incassobureaus. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer heb ik toegezegd via een afzonderlijk traject de incassomarkt in kaart te brengen en te onderzoeken in hoeverre regulering van de kwaliteit van de incasso wenselijk en mogelijk is. Hiertoe heeft een rondetafelgesprek plaatsgevonden met belanghebbenden in de incassomarkt waar de verschillende standpunten naar voren zijn gebracht.

Tegelijk heb ik een onderzoek uitgezet om het nodige feitenmateriaal te verzamelen omtrent de aard en de omvang van de incassomarkt. Ik zal de Tweede Kamer dit voorjaar berichten over de uitkomsten van het onderzoek. Ik zal die brief ook aan uw Kamer doen toekomen.

De brief van de VVCM/VCMB heeft betrekking op een nadere schriftelijke consultatieronde over de regeling van de incassokosten. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer heb ik toegezegd de begrenzing van de regeling tot vorderingen van € 25 000 te laten vervallen en in overleg te treden over de wijze waarop de incassokosten voor die hogere vorderingen zou moeten worden berekend. Ook is tijdens die behandeling gevraagd naar een aparte staffel voor de incassokosten van vorderingen van bedrijven op bedrijven. Ik heb toen aangegeven te consulteren over de vraag of aan een dergelijke staffel behoefte is (Handelingen II 2010-2011, nr. 72, item 17). In juni 2011 is over beide zaken een consultatiebrief gestuurd aan verschillende organisaties waaronder VNO-NCW, LOSR en uit de incassobranche VVCM/VCMB. VVCM/VCMB heeft een berekenwijze van de incassokosten voorgesteld die afwijkt van het voorstel in de consultatiebrief, omdat dat naar de mening van VVCM/VCMB een meer evenwichtige staffel oplevert. Verder heeft VVCM/VCMB aangegeven een aparte staffel voor vorderingen van bedrijven onderling noodzakelijk te vinden.

De overige reacties op het voorstel voor de incassokosten waren wisselend. Zo is voorgesteld geen maximum aan incassokosten vast te stellen, zodat de procentuele berekening van de incassokosten ook voor heel grote vorderingen doorloopt, zijn verschillende percentages om de incassokosten te berekenen voorgesteld en is aangegeven dat ingestemd kon worden met het voorstel in de consultatiebrief. Op basis van deze reacties is de voorgestelde staffel van vorderingen van meer dan € 25 000 aangepast. Het maximum aan incassokosten wordt bereikt bij een vordering van € 1 miljoen, waarvoor maximaal € 6 775 aan incassokosten mag worden berekend. Bedraagt de vordering meer dan € 1 miljoen, dan blijven de incassokosten € 6775. Verder bleek uit de reacties op de consultatiebrief dat VNO-NCW geen behoefte heeft aan een aparte staffel voor de incassokosten voor vorderingen van bedrijven op bedrijven. Er is daarom gekozen niet een dergelijke staffel in de regeling op te nemen.

3. Rechterlijke matiging

De leden van de VVD-fractie vragen naar het matigingsrecht van de rechter.

Met het wetsvoorstel wordt de huidige norm van artikel 6:96 BW dat incassokosten «redelijk» moeten zijn, ingekleurd. Het open karakter van deze norm leidt in de praktijk tot onduidelijkheid. Met name bij incassotra-

jecten waarbij geen gang naar de rechter wordt gemaakt, bestaat behoefte aan duidelijkheid over de hoogte van de toegestane incassokosten. Komt een incassozaak voor de rechter, dan kan de rechter buitensporige incassokosten terugbrengen tot kosten van een redelijke proportie. Het is echter niet gewenst dat wanneer bij een overigens onbetwiste vordering onenigheid bestaat over de incassokosten, men voor die incassokosten naar de rechter moet. Overigens kan een rechter bedongen incassokosten op grond van artikel 242 Rv nu slechts matigen tot redelijke kosten, waarbij wordt gekeken naar gebruikelijke tarieven. Door het vastleggen van de incassokosten wordt de onduidelijkheid over wat als redelijke kosten heeft te gelden, weggenomen. In de regeling is bepaald hoeveel incassokosten maximaal bij een schuldenaar in rekening mogen worden gebracht. Ook wanneer het tot een geding komt, zal de rechter de incassokosten conform de wettelijke regeling vaststellen. Men komt daardoor aan een matiging van de rechter tot redelijke kosten niet meer toe. Zou men in het wetsvoorstel de mogelijkheid opnemen om een rechter lagere incassokosten te laten vaststellen dan de wettelijke forfaitaire incassokosten, dan zou men wederom de redelijkheid van de forfaitaire incassokosten in twijfel kunnen trekken. Men zou dan alsnog naar de rechter moeten voor uitsluitel over de redelijkheid van de incassokosten. Het uitgangspunt van de wet, duidelijkheid verschaffen over de incassokosten, zou daardoor worden ondermijnd.

4. Vorderen van buitengerechtelijke incassokosten

Optellen van vorderingen

De leden van de VVD-fractie vragen of zij de beantwoording van de vragen in het voorlopig verslag over de incassokosten bij duurovereenkomsten juist interpreteren, stellende dat het voor een schuldeiser lucratief kan zijn om steeds na iedere opeisbare termijn een aanmaning te versturen en bij het tweede schrijven incassokosten in rekening te brengen. Voorts vragen zij of een rechter in het geval van een procedure voor iedere opeisbare termijn gebonden is aan de per opeisbare termijn genormeerde incassokosten of dat matiging mogelijk is.

Een schuldeiser zal proberen te voorkomen dat het verschuldigde bedrag oploopt, bijvoorbeeld meerdere verschuldigde huurtermijnen. Het is dan ook niet ondenkbaar dat hij direct met incassohandelingen aanvangt, zodra een vordering opeisbaar is. Vanuit een oogpunt van preventie van een groeiende schuldenlast is het zelfs goed als een schuldeiser voortvarend is op dit punt. Het maakt de schuldenaar alert dat hij achterstallig is met het betalen en dat de schuldeiser het er niet bij zal laten zitten. De schuldeiser die er aldus werk van maakt, heeft dan recht op vergoeding van de kosten die hij daarbij maakt. In het wetsvoorstel is een regeling opgenomen voor het geval er meerdere vorderingen opeisbaar zijn, en de schuldeiser nog niet is aangevangen met incassohandelingen. De schuldeiser dient in dat geval de hoofdsommen van de verschillende vorderingen bij elkaar op te tellen om de incassokosten te berekenen. Hij heeft dan immers nog geen kosten gemaakt om de vorderingen te innen. Op welke wijze hij een vordering daartoe het meest efficiënt kan innen, wordt aan hem overgelaten.

Wanneer een incassogeschil voor de rechter komt, zal hij de gevorderde incassokosten kunnen toewijzen conform de wettelijke regeling. Ook bij duurovereenkomsten komt de rechter aan matiging van de incassokosten niet toe. Dat betekent dat de rechter meerdere verschuldigde termijnen voor de berekening van de incassokosten alleen bij elkaar zal optellen, indien de schuldeiser nog niet is aangevangen met incassohandelingen, zoals volgt uit het voorgestelde artikel 6:96 lid 6 BW.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat de cumulatie van incassokosten bij termijnbetalingen onwenselijk is en achten het een verslechtering van de positie van de consument. Daarbij verwijzen zij naar de brief van de LOSR van 30 mei 2011. Zij vragen welke oplossing de regering ziet voor deze problematiek.

De regeling van de cumulatie van incassokosten geldt zowel wanneer het innen van de vordering buitengerechtelijk wordt afgedaan, als wanneer de zaak voor de rechter komt. Stel dat een huurder de huur over januari en februari verschuldigd is. De verhuurder heeft op 2 februari incassohandelingen aangevangen voor de opeisbare huur over de maand januari, en op 2 maart voor de opeisbare huur over de maand februari. Dit heeft niet tot betaling van de verschuldigde huurtermijnen geleid en de verhuurder stapt naar de rechter. Ik meen dat voor de hand ligt dat hiervoor één dagvaarding wordt gebruikt. De rechter zal in dit geval de gevorderde incassokosten over de maand januari en incassokosten over de maand februari kunnen toewijzen, conform de nieuwe wettelijke regeling. De verhuurder heeft in dit geval namelijk voor beide verschuldigde huurtermijnen incassohandelingen verricht. Stel dat de verhuurder in maart is aangevangen met incassohandelingen voor de maanden januari en februari en vervolgens naar de rechter gaat. Ook in dat geval zal dat middels één dagvaarding kunnen geschieden. De rechter zal de incassokosten vervolgens berekenen over het totaal aan verschuldigde huur. De handelingen van de verhuurder waren immers ook gericht op het innen van deze totaal verschuldigde huur. De jurisprudentie die de LOSR aanhaalt, betreft verschillende feiten en omstandigheden. Wel kan uit die zaken worden afgeleid dat nodeloos gemaakte kosten voorkomen moeten worden en dat een schuldeiser zijn schade zoveel mogelijk moet beperken. Dat principe geldt ook voor de regeling van de cumulatie van incassokosten in dit wetsvoorstel. Ik ben van mening dat de positie van de consument door dit wetsvoorstel niet wordt verslechterd.

Incassokosten na één aanmaning

De leden van de VVD-fractie vragen of het mede de bedoeling van het wetsvoorstel is dat incassobureaus minder snel worden ingeschakeld. Voorts vragen de leden hoe en door wie moet worden vastgesteld dat er daadwerkelijk incassokosten zijn gemaakt.

Het wetsvoorstel regelt hoeveel incassokosten maximaal aan een schuldenaar in rekening kunnen worden gebracht en vanaf welk moment dat kan. De schuldeiser kan ervoor kiezen om een vordering zelf te innen of bijvoorbeeld een incassobureau in te schakelen. Dit blijft een keuzevrijheid van diegene die de vordering heeft. Daarover bepaalt het wetsvoorstel niets. Mocht de schuldeiser een incassobureau inschakelen, dan regelt het wetsvoorstel voorts niet wat de schuldeiser voor de diensten van het incassobureau moet betalen. Het regelt alleen welk bedrag op de schuldenaar verhaald kan worden. Het wetsvoorstel laat de verhouding tussen een schuldeiser en derden die een vordering voor hem innen vrij. Het wetsvoorstel heeft dan ook niet tot doel de inschakeling van een incassobureau tegen te gaan.

Het wetsvoorstel geeft een nadere invulling aan artikel 6:96 BW. In artikel 6:96 BW is een regeling opgenomen voor de vergoeding van schade, te weten de kosten die iemand maakt om een vordering te innen wanneer niet op tijd is betaald. Er kan pas een beroep worden gedaan op een vergoeding op grond van artikel 6:96 BW wanneer er schade is, dus wanneer handelingen zijn verricht en daarmee kosten voor het innen zijn gemaakt. Het wetsvoorstel bepaalt niet welke incassohandelingen moeten worden verricht. Het wetsvoorstel koppelt de incassokosten die kunnen worden verhaald alleen aan de hoofdsom van de vordering. Er wordt niet gekeken welke handelingen zijn verricht. Zo behoeft er over de vraag of de

vergoeding juist is gezien de verrichte handelingen geen discussie te bestaan. Er zal altijd in ieder geval een brief moeten worden verstuurd waarin de schuldenaar erop wordt gewezen dat hij de vordering, eventueel met incassokosten, moet betalen. Er is dus altijd één incasso-handeling. Wanneer de schuldenaar een consument is, zal deze bovendien eerst nog een schriftelijke aanmaning moeten ontvangen met een nakomingstermijn van 14 dagen. Dat biedt hem de mogelijkheid de vordering alsnog, zonder verhoging met incassokosten, te voldoen.

Tarieven

De leden van de VVD-fractie vragen of een verhoging van het minimum incassotarif zou kunnen plaatsvinden indien binnen een nader vast te stellen periode blijkt dat het tarief ontoereikend is. Zij vragen aan welke termijn de regering denkt.

Vanzelfsprekend is van belang te bezien hoe de nieuwe regeling in de praktijk uitwerkt. Daartoe zal eerst de nodige ervaring met de regeling moeten worden opgedaan. Zou de vastgestelde vergoeding van de incassokosten in de praktijk tot problemen leiden, dan kan dat aanleiding zijn voor aanpassing van de regelgeving. Ik kan mij voorstellen dat partijen tijd nodig hebben om met de nieuwe regeling vertrouwd te raken en deze te betrekken bij hun werkwijze. Ik kan niet op voorhand schetsen welke termijn daarvoor nodig is. Ik vertrouw erop dat wanneer blijkt, nadat de nodige ervaring met de regeling is opgedaan, dat de vergoeding van de incassokosten niet (meer) toereikend is, ik daar door betrokkenen op wordt gewezen.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten